

סרטים אנטישמיים נאציים

לסרטים נועד תפקיד חשוב בהפצת האידיאולוגיה הנאצית. דמויות ונושאים אנטי-יהודיים חוזרים ונשנים בסרטים כול ימי הרייך השלישי, אף שרק מספר מועט מן הסרטים ההם מתמקד בנושאים אנטישמיים.

בסתיו 1938 ביקש משרד התעמולה מחברות סרטים גרמניות להפיק סרטים אנטישמיים מובהקים. נושאים עיקריים לסרטים היו 'הקשר היהודי העולמי', אידיאולוגיה 'פולקיסטית' והתיאוריות הפסידו-אנתרופולוגיות המבוססות על דם ופיסיונומיה. הנאצים סברו שאם יוצגו הרעיונות ההם כהלכה וביעילות בסרט ובכלי-תקשורת אחרים, יוכלו לסייע בהכנת העם הגרמני לקראת 'פתרון' בעיית היהודים.

ב-1939 הופקו שני הסרטים האנטי-יהודיים הראשונים, Robert Und Bertram ('רוברט וברטרם'), בבימויו של הנס הינץ צרלט, ו-Leinen Aus Irland ('פשתן מאירלנד') בבימויו של הינץ הלבגי, והשתמשו בקומדיה לצורך קריקטורה של ה'תת-אדם' היהודי. שני הסרטים מבוססים על אב-טיפוסים פיזיים שליליים, שניהם חושפים את נטייתו של היהודי להסתכן אל תוך החברה הארית ואת תשוקתו של הזכר היהודי לנקבה הארית הטהורה והבלונדית. ואולם, בסופו של דבר נכשלת מזימת היהודי למרות ערמומיותו.

בסוף הקיץ ובסתיו 1940 התנהלה מיתקפת הסרטים העיקרית על היהודים. שני סרטי עלילה, Die Rothschilds ('הרוטשילדים') בבימויו של אריך ושנק ו-Jud Süß ('היהודי זיס') בבימויו של פייט הרלן, ועוד סרט תיעודי כביכול, Der Ewige Jude ('היהודי הנצחי') בבימויו של פריץ היפּלר, נועדו להקרנה בזה אחר זה תוך פרק-זמן קצר.

הסרט 'הרוטשילדים' היה אנטישמי ואנטי-בריטי כאחד, והשתמש ברקע ההיסטורי של מלחמות נפוליון כדי להציג את ערמומיותם של משפחת הבנקאים רוטשילד ואת שליטתם הכספית. בני רוטשילד מתוארים כמי שצברו את ממוןם על-ידי מציצת דמם של הגרמנים, ובריטניה מוצגת כחברה שוקעת הנתונה לשליטת היהודים. הסצינה האחרונה מראה מגן-דוד בלהבות המונח מעל מפה של בריטניה. הסרט לא זכה להצלחה וזמן קצר לאחר הצגת הבכורה בקיץ 1940 נגזז. לימים חזר והופיע, אך שמו שונה ל-Die Rothschilds Aktien Von Waterloo ('מניות הבורסה של הרוטשילדים ורווחיהן מקרב ווטרלו').

בספטמבר 1940 יצא 'היהודי זיס' למרקעים. הסרט מתמקד בחוסר השורשים של היהודי ובכושרו לחדור לחברה הארית. דמויות היהודים, פרט לזיס המתבולל, הם של מזהמים, מעוקלי אף וחסרי מצפון. שחקן אחד מגלם שלוש דמויות יהודים ובכך מתאר את טבעו הנצחי המשותף של היהודי. אומרים ש-120 יהודים מגטו לובלין היו ניצבים לסרט.

עלילת הסרט מתרחשת בוירטמברג (Württemberg) של המאה ה-18. זיס אופנהיימר צובר כוח עצום כיועץ כספים לדוכס, והוא משכנע אותו להרשות ליהודים להיכנס לשטוטגרט)

(Stuttgart). זיס אונס את דורותיאה, הארית הבלונדית, ודואג לכך שיענו את בעלה. מתוך תחושה של קלון לכול החיים מתאבדת דורותיאה בטביעה. הדוכס מת. זיס, שאיבד את משענת כוחו, נאסר, נשפט ונתלה בפומבי. היהודים מוגלים מן העיר ובסרט מובעת התקווה ש'לקח זה לעולם לא יישכח'.

'היהודי זיס' זכה בהצלחה רבה. הינריך הימלר ציווה על כול אנשי הס"ס והמשטרה לצפות בו. גם שומרי מחנות הריכוז צפו בסרט. עדי ראייה ראו חברי 'היטלר-יוגנד' בוינה רומסים יהודי למוות לאחר שצפו בסרט. הסרט הוצג בערים קטנות בפולין לפני גירוש היהודים כדי למנוע מהם עזרה מצד האוכלוסייה המקומית. אחרי המלחמה הועמד הבמאי פייט הרלן למשפט בנירנברג על פשעים נגד האנושות, אך ההליכים נגדו הופסקו מחמת קשיים בהשגת ראיות.

הסרט הארסי ביותר מבין השלושה, 'היהודי הנצחי', הוצג לראשונה בנובמבר 1940. הוא מגלם את מכלול האידיאולוגיה הנאצית האנטישמית בסגנונו של 'דר שטירמר' שבעריכת יוליוס שטריכר. הסרט 'מתעד' את הגטאות ה'מטונפים' של היהודים, את ה'טפיל היהודי הלא יצרני', את 'שליטת היהודים בעולם הכספים, הפוליטיקה והאומנות' ואת היהודי הקוסמופוליט חסר הבית, נעדר השורשים, המסתנן לחברה הארית. הסצינה האחרונה של הסרט מתארת שחיטה יהודית בדרך אכזרית במיוחד. מפות ונתונים סטטיסטיים בסרט 'מוכיחים' את אמיתות ההצהרות וההכרזות. הסרט נועד בעיקרו ליצור תדמית של פגע נודד שיש להעבירו מן העולם. הוא לא נחל הצלחה, הקהל הגרמני קיבל את סיפוקו ב'יהודי זיס'. עם זאת ברור, שהפקת שלושת הסרטים האלה ב-1940 לא היתה עניין של צירוף מקרים אלא חלק מתוכנית מקפת הכרוכה בחיסול יהדות אירופה.